

सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७८

(कार्यपालिकाद्वारा पारित मिति २०७८/८/२२)

प्रस्तावना :

नेपालको संविधान प्रदत्त नागरिकको मौलिक हक अन्तर्गत आवासको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७८ बमोजिम उपयुक्त, सुरक्षित र वातावरणमैत्री आवासको अधिकारको सम्मान, संरक्षण तथा परिपूर्ति गर्न गरिबीको रेखामुनी रहेका, प्रकोपका कारण घरवार विहिन भएका घर परिवारहरूले सुरक्षित आवास निर्माण आफैले गर्न चाहेमा जस्तापाता र सहुलियत दरको काठ लगायतका सामग्री खरिदको लागि र गरिबीको रेखामुनी रहेका, पराल वा खरको छाना भएका घर परिवारलाई जस्तापाताको छानामुनि ल्याउने गरी सुरक्षित नागरिक आवास निर्माणको लागि कार्यान्वयन गर्न वाञ्छनीय भएकोले स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७५ बमोजिम शितगंगा नगरपालिकाले देहायको कार्यविधि बनाएको छ ।

परिच्छेद १ प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- (क) यस कार्यविधिको नाम “सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७८” रहेको छ ।
- (ख) यो कार्यविधि शितगंगा नगरपालिकाबाट पारित भएको मिति देखि लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :

- (क) “नगरपालिका” भन्नाले शितगंगा नगरपालिकालाई सम्झनुपर्छ ।
- (ख) “छनौट तथा कार्यान्वयन समिति” भन्नाले दफा ११ को उपदफा (क) बमोजिम गठन भएको समिति सम्झनु पर्छ ।
- (ग) सुरक्षित नागरिक आवास भन्नाले आगलागी तथा हावापानी थेग्न सक्नेगरी निर्माण गरिएका काठ, इट्टा, ढुङ्गा ल्वक, पराल खर वाहेकका छानायुक्त आवासीय भवन सम्झनु पर्दछ ।
- (घ) लाभग्राही भन्नाले दफा ५ बमोजिम छनौट भएको लाभग्राही (घरधनी) लाई सम्झनस पर्छ ।
- (ङ) लक्षित वर्ग भन्नाले पहिचान भएका गरिबीको रेखामुनी रहेका पराल वा खरको छाना भएका घर परिवार र प्रकोपका कारण घरवार विहिन भएका परिवार सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद २

लक्षित वर्ग घर परिवार पहिचान र कार्यक्रम संचालन स्थान

३. कार्यक्रम संचालन स्थान

- (क) सुरक्षित नागरिक आवासका लागि अनुदान कार्यक्रम शितगंगा नगरपालिकाको १४ वटै वडाहरूमा संचालन गरिनेछ ।

(ख) कार्यक्रम संचालन स्थान पहिचान गर्दा संभव भए सम्म विपन्न परिवारको एकिकृत आवास निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

(ग) यथास्थानमा पुनःनिर्माण गरिने सुरक्षित नागरिक आवासलाई प्राथमिकता दिने गरि निर्माण गरिनेछ ।

(४) सुरक्षित नागरिक आवास अनुदान प्राप्त गर्नका लागि तपसिल बमोजिमका कागजात पेश गर्नुपर्ने छ ।

(क) नेपाली नागरिकताको प्रतिलिपी ।

(ख) विगतदेखि सो स्थानमा स्थायी बसोवास गर्दै आएका प्रमाण ।

(ग) जग्गाधनी प्रमाण पुर्जा वा घर जग्गाको तिरो वा शुल्क बुझाएको भए सो सम्बन्धी कागजात वा आफु स्थायी रूपमा सो स्थानमा बसोवास गर्दै आएको खरको छाना भएको लक्षित परिवार भन्ने सम्बन्धित वडाको सिफारिस ।

५. लाभग्राहीको छनौट प्रक्रिया :

(क) सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रमबाट अनुदान प्राप्त गर्न इच्छुक र मापदण्ड पुगेका सेवा ग्राहिबाट अनुसुचि-३ बमोजिम ढाँचामा वडामा आवेदन दिन सक्नेगरि नगरपालिकाबाट १५ दिनको सार्वजनिक सुचना जारी गरिनेछ । यस भन्दा अगाडी खरको छाना भएको लक्षित परिवार पहिचान भई स्वीकृत भएर आएकाहरुलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

(ख) उपदफा (क) बमोजिम पर्न आएका आवेदनहरु मध्येबाट लाभग्राही छनौट गर्नका लागि सम्बन्धित वडा समितिबाट अनुसुचि १ मा भएका सुचकहरुको आधारमा अंक प्रदान गरिनेछ ।

(ग) उपदफा (ख) बमोजिमका सुचकहरुबाट सबै भन्दा बढि अंक प्राप्त गर्ने घर परिवार पहिलो प्राथमिकतामा पर्ने गरि क्रमशः उच्च अंक प्राप्त सुचिको आधारमा विपन्न घर परिवारको छनौट गरि वडा समितिले नगरपालिकामा सिफारिस गर्नुपर्ने छ ।

(घ) उपदफा (ग) बमोजिम खरको छाना भएको लक्षित घरपरिवार सिफारिस भइ आएपछि सोको आधारमा अन्तिम लाभग्राहीहरुको यकिन गरि कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने कार्य दफा ११ बमोजिमको समितिले गर्नेछ ।

(ङ) लाभग्राही छनौट गर्दा वृद्ध, एकल महिला, दलित, विपन्न, अनाथ बालबालिका, जंगलि जनावरबाट निरन्तर पिडित भई रहने तथा अपाङ्गता भएका घर परिवारलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।

(च) संगोलमा रहेका परिवारले एउटै आवासमा मात्र अनुदान प्राप्त गर्न सक्नेछन् ।

(छ) एकै परिवारलाई आवास प्रयोजनका लागि सरकारी कोषबाट दोहोरो सुविधा दिइने छैन, तर सरकारी कोष बाहेक अन्य संघ सस्था वा निकायबाट दिइने सहयोग वा समपुर कोषका लागि बाधा पुगेको मानिने छैन ।

परिच्छेद ३
सम्झौता, निर्माण तथा रकम निकासी सम्बन्धि

६. सम्झौता :

- क) दफा ५ बमोजिम सुरक्षित नागरिक आवासका लागि अनुदान प्राप्त गर्न छनौट भएका सहभागिहरु संग अनुसुचि २ बमोजिमको ढाँचामा सम्झौता गरिनेछ ।
- ख) सम्झौता गर्ने / गराउने तथा खर्च सम्बन्धि सम्पूर्ण जिम्मेवारी नगरपालिकाको आर्थिक प्रशासन शाखाको हुनेछ ।

७. निर्माण कार्य र लागत सहभागिता :

- क) लाभग्राही र नगरपालिका बिच सम्झौता पश्चात नगरपालिकाबाट उपलब्ध गराईएको डिजाईन, इस्टिमेट बमोजिमको ढाँचामा जस्ता पाताले छाएको घर निर्माण गर्नुपर्नेछ ।
- ख) उपदफा (क) बमोजिमको घरको कुल लागतमा नगरपालिकाले सम्झौता बमोजिम उपलब्ध गराउने रकम बाहेक थप सेवाग्राही स्वमले लागत सहभागिता गर्नु पर्नेछ ।
- ग) उपदफा (क) बमोजिमको ढाँचामा परिवर्तन गरी थप निर्माण गर्नुपर्ने भएमा नगरपालिकाको पुर्व स्विकृति लिनु पर्नेछ ।
- घ) उपदफा (क) बमोजिमको निर्माणका लागि प्राविधिक सहयोग शितगंगा नगरपालिकाबाट उपलब्ध गराइनेछ ।

८. अन्य निकायले सहयोग गर्ने :

- (क) सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रमको थप विस्तारका लागि प्रदेश तथा संघीय सरकारमा (प्रस्तावना) योजना पेश गरी कार्यक्रम विस्तार गर्न सकिनेछ ।
- ख) सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रममा थप सहयोग र विस्तारका लागि विभिन्न संघ संस्था र दातृ निकायसंग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- ग) नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको पूर्वाधार तथा अन्य सेवासँग सम्बन्धित निकायहरूसँग कार्यक्रम संचालन क्षेत्रमा भौतिक सेवा तथा पूर्वाधार विस्तार तथा विकासका लागि कार्य संचालनका लागि सहयोग लिन सकिनेछ ।

९. रकम निकासी :

- क) सम्झौता पश्चात लाभग्राहीले नगरपालिकाबाट सिफारिस गरेको बैकमा खाता खोल्नु पर्नेछ ।
- ख) नगरपालिकाले लाभग्राहीलाई कार्यप्रगति र सम्झौताको आधारमा बैक मार्फत दुई किस्तामा रकम उपलब्ध गराउनेछ ।
- ग) सुरक्षित नागरिक आवासका लागि उपलब्ध गराइने अनुदान रकम प्रति आवास (प्रति परिवार) रु ४० हजार सम्म हुनेछ ।
- घ) कुनै लाभग्राहीले विशेष कारण बस निर्माण कार्य सम्पन्न गर्न नसकेमा निर्माण कार्यको मुल्याङ्कन गरि उचित ठहरे बमोजिमको रकम मात्र प्रदान गरिनेछ ।

परिच्छेद ४
समिति सम्बन्धी व्यवस्था

१०. नगर स्तरिय सुरक्षित नागरिक आवास छनौट तथा कार्यान्वयन समिति :

(क) कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी आवश्यक व्यवस्था गर्न तथा कार्यक्रमको समन्वय, व्यवस्थापन अनुगमन मुल्याङ्कन गर्नका लागि देहाय बमोजिमको एक सुरक्षित नागरिक आवास छनौट तथा कार्यान्वयन समिति रहनेछ :

१) नगर प्रमुख	- संयोजक
२) नगर उपप्रमुख	- सदस्य
३) कार्यपालिकाबाट मनोनित महिला सदस्य १	- सदस्य
४) ईन्जिनियर	- सदस्य
५) सम्बन्धित शाखाको प्रमुख	-सदस्य सचिव

ख) नगर स्तरिय सुरक्षित नागरिक आवास छनौट तथा कार्यान्वयन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :

- क) कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी वडा क्षेत्रमा कार्यान्वयन गरिने आवास संख्या निर्धारण गर्ने ।
ख) विपन्न आवास प्राप्त गर्न लाभग्राही छनौटका लागि सुचना आह्वान गर्ने ।
ग) प्राप्त दरखास्तहरुबाट दफा ४ बमोजिम छानविन गरी लक्षित घरधनिको सिफारिस गर्न वडालाई निर्देशन गर्ने ।
घ) वडा तहबाट सिफारिस भई आएका लाभग्राही परिवारको अन्तिम टुंगो लगाउने ।
ङ) कार्यक्रम संचालनको क्रममा कुनै बाधा आईपरेमा फुकाउन सहजिकरण गर्ने ।
च) कुनै कारणवस निर्माण कार्य सम्पन्न हुन नसकेमा सोको मुल्याङ्कन गर्न लगाई उचित ठहरे बमोजिमको रकम फरफारक गर्ने ।
छ) सुरक्षित नागरिक आवास निर्माण कार्य र भौतिक पुर्वाधारका लागि सम्बन्धित निकायहरु सँग समन्वय सहकार्य र योजना माग गर्ने ।
ज) लेखा शाखा मार्फत लाभग्राही परिवारको सम्भौता गर्न /गराउन लगाई कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने ।
झ) आवश्यक अनुसार अनुगमन मुल्याङ्कन गरी सोको प्रतिवेदन तयार गर्ने ।

ग) बैठक र सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था :

- १) सुरक्षित नागरिक आवास छनौट तथा कार्यान्वयन समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्न सक्नेछ ।
२) बैठकमा आवश्यकता अनुसार विज्ञ वा सम्बन्धित संस्थालाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।
३) सुरक्षित नागरिक आवास छनौट तथा कार्यान्वयन समितीका पदाधिकारीहरुको बैठक तथा अनुगमन खर्च कार्यपालिकाको बैठक सरह हुनेछ ।

परिच्छेद ५
विविध

११. बेच बिखन गर्न नपाउने :

लाभग्राहीले आवास निर्माण सम्पन्न भएको मितिले पाँच वर्षसम्म उक्त आवास बेचबिखन गर्न पाउने छैन ।

१२ कारबाही हुने :

सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रमबाट लाभाविन्त हुने उद्देश्यले कुनै व्यक्तिले भुट्टा विवरण पेश गरी सुविधा लिएको ठहर हुन आएमा त्यस्ता व्यक्तिले लिएको सुविधा सरकारी बाकि सरह असुल उपर गरी प्रचलित कानून बमोजिम कारबाही हुनेछ ।

१३. बचाउ :

क) यसमा उल्लेख नभएका अन्य व्यवस्था नगर कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम हुनेछ ।

ख) कार्यक्रम कार्यान्वयनका क्रममा कुनै दुविधा उत्पन्न भएमा सुरक्षित नागरिक आवास वार्यान्वयन कार्यविधि २०७५ संशोधन सहितलाई मुल आधार मानिने छ ।

ग) यस कार्यविधिको व्याख्या, संशोधन र परिमार्जन गर्ने अन्तिम अधिकार नगर कार्यपालिकामा रहनेछ ।

अनुसूची -१

दफा ६ (क) सँग सम्बन्धित

शितगंगा नगरपालिका र सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रमका लाभग्राही बिच अनुदान उपलब्ध गराउने सम्बन्धि सम्झौता पत्र ।

१. कार्यक्रम स्थल :- जिल्ला :- अर्घाखाँची . नगरपालिका :- शितगंगा . वडा नं.:-.....
२. उद्देश्य : आवास निर्माण ।
३. कुल लागत :..... न.पा. अनुदान ..... लाभग्राहीको सहभागिता .....
४. प्रस्तावित निर्माण कार्य अवधि :
  - क) शुरु हुने मिति :- २०...../...../.....
  - ख) पुरा हुने मिति :- २०...../...../.....

५. निर्माण कार्य सम्बन्धि सेवा र शर्तहरू :

- क) लाभग्राहि र नगरपालिका बिच सम्झौता पश्चात नगरपालिकाबाट उपलब्ध गराइएको डिजाइन इस्टिमेट बमोजिमको ढाँचामा छाना निर्माण गर्नुपर्नेछ ।
- ख) उपदफा (क) बमोजिमको घरको कुल लागतमा नगरपालिकाले सम्झौता बमोजिम उपलब्ध गराउने रकम बाहेक थप रकम सेवाग्राहि स्वमले लागत सहभागिता गर्नु पर्नेछ ।
- ग) उपदफा (क) बमोजिमको निर्माणका लागि प्राविधिक सहयोग शितगंगा नगरपालिकाबाट उपलब्ध हुनेछ ।
- ङ) सम्झौता पश्चात लाभग्राहीले नगरपालिकाबाट सिफारिस गरेको बैकमा खाता खोल्नु पर्नेछ ।
- च) नगरपालिकाले लाभग्राहीलाई कार्यप्रगति र सम्झौताको आधारमा जस्ता पाताले छाना छाउनको लागि काठको काम गर्नकालागि ५० % र जस्ताको छाउने कार्य सम्पन्न भएपछि बाँकी ५० % रकम बैक मार्फत दुई किस्तामा उपलब्ध गराउनेछ ।
- छ) सुरक्षित नागरिक आवासका लागि उपलब्ध गराइने अनुदान रकम प्रति आवास (प्रति परिवार) रु. ४० हजार सम्म हुनेछ ।
- ज) यस सम्झौतामा उल्लेखित बाहेक अन्य कुराहरुको हकमा नगर कार्यपालिकाको निर्णय र प्रचलित कानुन बमोजिम हुनेछ ।

६. सम्झौताका पक्षहरू :

कार्यालयको तर्फबाट	लाभग्राहीको तर्फबाट
नाम:	लाभग्राहीको नाम :
पद: प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	ठेगाना:
दस्तखत:	दस्तखत:
मिति:	मिति:
साक्षी : (१) श्री..... पद.....	साक्षी : (१) श्री..... ठेगाना.....

अनुसुची -२
दफा ५ (क) सँग सम्बन्धित
लभग्राहीले दिने निवेदनको ढाँचा

श्रीमान् प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू,
शितगंगा नगरपालिका, ठाडा अर्घाखाँची ।

विषय :सुरक्षित नागरिक आवास अनुदान सम्बन्धमा ।

म शितगंगा नगरपालिका .....नं. वडा .....टोलमा स्थायी बसोबास गरिरहेको र मेरो आर्थिक अवस्था कमजोर रहेको हुँदा घरको छाना खर,फुस/पराल वाट छाएको छ तसर्थ नगरपालिकाबाट उपलब्ध गराइने सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रममा समावेश गराई मेरो कि.न..... को.....क्षेत्रफलमा रहेको घर जस्तापाताले छाउनकालागि अनुदान रकम उपलब्ध गराई दिनुहुन निवेदन गर्दछु ।

संलग्न कागजातहरु (भएकोमा मात्र चिन्ह लगाउनुहोस)

- १) नेपाली नागरिकताको प्रतिलिपि ।
- २) विगतदेखि सो स्थानमा स्थायी बसोबास गर्दै आएको प्रमाण ।
- ३) जग्गाधनी प्रमाण पुर्जा वा घर जग्गाको तिरो वा शुल्क बुझाएको कागजात वा आफु विगत देखि स्थायी रूपमा सो स्थानमा बसोबास गरी आएको खर,फुस/पराल वाट छाएको भन्ने सम्बन्धित वडाको लाभ ग्राही सिफारिस पत्र ।

निवेदक

व्यहोरा ठिक साचो हो भनि
सिफारिस गर्ने :
हस्ताक्षर.....
वडा अध्यक्ष
छाप :

नाम थर.....
ठेगाना.....
सम्पर्क नं.....
हस्ताक्षर.....